

CUECA: CHILEENSE MUZIEK EN DANS IN BRUSSEL

Ian Borquez - 6 muzikanten spelen verschillende instrumenten

Cueca is de **nationale dans van Chili**, maar ook een **culturele expressie die muziek, zang en poëzie combineert**. In Brussel brengt de beoefening van cueca niet alleen de Chileense gemeenschap samen, maar trekt ze ook andere geïnteresseerden aan.

Muziek

Cueca-muziek heeft een **driekwartsmaat** en bestaat uit vier delen, bepaald door de poëzie. De teksten worden gezamenlijk gezongen door de muzikanten. Soms wordt een '**rueda**' toegepast, waarbij één zanger of '**coplero**' de cueca inzet, en de volgende stem aansluit. De begeleiding omvat gitaar, bas, de Chileense pandero (een soort tamboerijn), de Peruaanse cajón (handtrommel met een houten slagvlak), de tañador (een kleine houten percussieplaat), piano of Cubaanse tres (gitaarachtig instrument) en accordeon. Publiek kan meespelen met lepels, schotels of luciferdoosjes.

Poëzie

Cueca-teksten volgen vaste rijmschema's en bestaan uit vier delen:

- Romance: Vier strofen van acht verzen met rijm in het tweede en vierde vers.
- Seguidilla: Een 7-5-7-5 structuur uit de Spaanse poëzie.
- Tweede seguidilla: Korter en zonder herhalingen.
- Diptico: Afsluiting met een 7-5 patroon.

De teksten gaan over uiteenlopende onderwerpen als liefde, dagelijks leven en sociale kwesties.

Dans

De dans is een **dialogo tussen twee dansers** zonder vaste leider, gekenmerkt door **draaien, stappatronen en expressieve interactie met een zakdoek**.

Vrijheid in structuur

Cueca wordt vaak **in reeksen** uitgevoerd. Drie cueca's na elkaar zijn een 'pata' (als de poot van een kip met drie tenen). Tussendoor ontstaan spontane momenten en iemand kan bijvoorbeeld "Aro, aro, aro!" roepen, waarna iedereen stil moet zijn en die persoon poëzie kan voordragen of een persoonlijke mededeling kan doen.

Historische achtergrond

De cueca is een samensmelting van Spaanse, Afrikaanse en Europese (16e- en 17e-eeuw) invloeden. De Latijns-Amerikaanse aristocratie ontwikkelde eigen culturele vormen, beïnvloed door Europese dansen zoals de mazurka en de wals. Deze wisselwerking leidde tot de evolutie van de cueca in Chili, Bolivia en Peru. Uiteindelijk zou de dans in Chili zijn definitieve naam en karakter krijgen. Tijdens de Salpeteroorlog (1879-1884) tussen Bolivia, Peru en Chili ontstonden varianten, zoals de **Peruaanse marinera**.

Doordat cueca zich voortdurend aanpast aan nieuwe contexten zijn in Chili diverse **regionale varianten** ontstaan, zoals **cueca porteña** (haven), **cueca campesina** (platteland) en **cueca de la ciudad** (stad). Tijdens de Chileense dictatuur werd cueca ingezet als propaganda-instrument en voorgesteld als een statische traditie. Dit leidde tot een tijdelijke afname van de populariteit. Tegenwoordig beleeft de dans een heropleving, waarbij het ook deel uitmaakt van de jongerencultuur.

Cueca in Brussel

Sinds 2023 brengt **Trino Colectivo**, een groep Chileense vrienden in Brussel, cueca naar België. Ze combineren traditionele cueca met hedendaagse invloeden en maatschappelijke thema's, zoals kolonialisme. Het publiek wordt actief betrokken via dansinitiaties en interactieve optredens.

Trino Colectivo wil cueca laten evolueren tot een gedeelde artistieke ruimte waarin muziek samenkomt met andere expressievormen. Daarnaast willen ze het Belgische publiek kennis laten maken met cueca. Door workshops, radio-uitzendingen en concerten willen ze de diversiteit van Latijns-Amerikaanse muziek tonen, als alternatief voor populaire genres zoals salsa en tango. Bovenal staat het plezier in gezamenlijk muzikaal avontuur centraal.

**Deze inzending kwam tot stand met hulp van CEMPER, Centrum voor Muziek-en Podiumerfgoed.*

INZENDER

Trino Colectivo

<http://www.cbai.be/agenda/trino-colectivo/>

THEMA

Muziek en podiumkunsten